

Jaarverslag 2022

Stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden e.o.

DOELSTELLING

De Stichting GIL (Gezondheidszorg Illegalen Leiden) heeft als doelstelling de gezondheidszorg voor onverzekerbare vreemdelingen toegankelijk te maken. De Stichting biedt informatie en advies aan zorgverleners en zorginstellingen over (de organisatie van) medische zorg aan onverzekerbare vreemdelingen. In de Stichting nemen deel een medisch specialist, (huis-)artsen, een apotheker, een tandarts, een maatschappelijk werker, een verloskundige, een psychiater, de stichting 'De Fabel van de Illegaal' en Hecht. De Stichting GIL biedt zo nodig hulp bij de begeleiding van onverzekerbare vreemdelingen naar adequate medische zorg. Bovendien kunnen bij de Stichting GIL misstanden, zorgweigeren en andere ongewenste situaties rondom de zorg aan onverzekerbare vreemdelingen worden gemeld. Waarna de situatie onderzocht kan worden en desgewenst bepaalde acties genomen kunnen worden ter verbetering van de toegang tot de zorg.

Bestuurssamenstelling

R. de Reus, psychiater, voorzitter
A.W.J. Teunissen, arts n.p., vicevoorzitter (per 27-09-2021)
A. Boels, huisarts, penningmeester
J.M.M. de Gouw, plaatsvervangend penningmeester/secretaris
B. Westerman, apotheker
P.E. Briët, neuroloog n.p. (tot 31-12-2022)
L.P.W. van Broeckhuysen, tandarts
S. Demir, verloskundige
H. Westerink, medewerker 'de Fabel van de Illegaal'

Overige medewerkers:

R. van Leeuwen, I. Osinga, J. Verhage (huisartsen n.p.)
H. Waaijer (secretariële ondersteuning vanuit Hecht)

De Stichting GIL is onafhankelijk. Alle bestuursleden en medewerkers van Stichting GIL doen het werk vrijwillig en onbezoldigd. Er zijn geen medewerkers in dienst.

St. GIL heeft een website, www.gil-leiden.nl

DOELEN 2022

In 2022 waren de voornaamste doelen van Stichting GIL het continueren van de werkzaamheden t.b.v. het toeleiden naar zorg van de ongedocumenteerden, zoals beschreven onder de doelstelling hierboven. Het gaat om bijvoorbeeld de vergoeding van de eigen bijdrage van 5 euro per receptregel bij de apotheek; de tandartszorg; het 2-wekelijkse informatie en adviesspreekuur; het buddy werk en de samenwerking met organisaties in het veld. Tevens werden er voorbereidingen getroffen voor het symposium i.v.m. het 25-jarig bestaan van Stichting GIL, dat plaatsvond op 10 mei 2022.

De Coronacrisis met de lockdownmaatregelen hadden als gevolg dat het Symposium in 2020 helaas uitgesteld moest worden.

Ook in 2022 had Stichting GIL last van de lockdownmaatregelen i.v.m. nieuwe besmettingsgolven van het Coronavirus.

INFORMATIE EN ADVIESSPREEKKUUR

Een drietal gepensioneerde huisartsen houden afwisselend een 2-wekelijks spreekuur bij De Bakkerij op woensdagmiddag van 15–16 uur.

Woensdag is ingegeven door de aanwezigheid van andere vrijwilligers en organisaties op die dag bij De Bakkerij en omdat op dezelfde woensdagen ook boodschappencheques worden uitgedeeld aan ongedocumenteerden. Dit geeft de artsen de mogelijkheid om op informele wijze hun aanwezigheid kenbaar te maken aan hen.

Spreekuur

Doel van het spreekuur is het adviseren en begeleiden van ongedocumenteerden naar de voor hen gewenste zorg en eventuele belemmeringen weg te nemen. Er worden uitdrukkelijk geen medische handelingen verricht.

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van deze contacten in 2022.

Aantal contacten	Aantal personen	m/v	Aantal contacten per persoon	Reden contact	Actie
30	20	15/5	16x1 1x2 2x3 1x6	Somatisch 17x Multi 1x Financieel 2x IND 1x	Zelf afgehandeld 5x Verwezen naar huisarts 10x Verwezen naar fysiotherapie 1x Verwezen naar tandarts 1x Contact specialist 4x

De reden voor het contact zoals in de tabel vermeld, verdient enige toelichting. Genoemd is de *directe aanleiding* voor het contact. In feite was er veel vaker sprake van multiproblematiek dan hier vermeld. Naast de directe aanleiding voor het contact, blijken op het spreekuur veel mensen getraumatiseerd te zijn en te lijden aan psychische problemen. Het is opvallend dat er in 2022 minder mensen een beroep hebben gedaan op ons dan in 2021. Een goede verklaring hebben wij hier niet voor. Mogelijk zijn er minder (nieuwe?) ongedocumenteerden in Leiden dan voorheen; mogelijk hebben meerdere mensen inmiddels een vaste huisarts.

Overige activiteiten:

Vaccinatie tegen corona

Tijdens de vaccinatiemiddagen uitgevoerd door Hecht op De Bakkerij was steeds één van ons aanwezig ter ondersteuning.

Hulpverleners netwerk

We hebben in het verslagjaar de nodige pogingen gedaan om een netwerk van huisartsen te creëren die bereid zijn ongedocumenteerden te ontvangen. Het doel was daarbij om in iedere wijk in Leiden één of meerdere huisartsen daartoe bereid te vinden. Dit is niet gelukt. De reden is even eenvoudig als vervelend; de werkdruk wordt door veel huisartsen als onredelijk zwaar ervaren (dit is ook landelijk een probleem) en zij zijn daardoor niet bereid zich vast te leggen om zorg aan deze mensen te verlenen. Gelukkig lukt het ons wel om op individuele basis ongedocumenteerden onder te brengen bij een huisarts. Daarbij is het zeker van belang dat de huidige huisartsen (n.p.) oud-collega's zijn en een evidente reden kunnen geven waarom een consult voor deze mens bij de huisarts zinvol en noodzakelijk is. Met andere woorden: door de gepensioneerde (ex-)huisartsen wordt veel voorwerk gedaan.

Informatie aan poliklinieken

Naast het symposium, wat de naamsbekendheid van Stichting GIL zeker heeft vergroot, zijn in het verslagjaar de baliemedewerkers van alle poliklinieken van de algemene ziekenhuizen in onze regio, voorzien van informatiefolders van Stichting GIL. In het algemeen werd daar positief op gereageerd.

Huisartsenzorg algemeen

Er bestaan geen gegevens over het aantal ongedocumenteerden in de gemeente Leiden e.o. Getallen die her en der genoemd worden, zijn altijd schattingen. Zo bestaan er ook geen gegevens over het aantal ongedocumenteerden dat een beroep doet op reguliere huisartsenzorg; gegevens inzake consulten en visites voor deze doelgroep worden eenvoudigweg niet apart bijgehouden.

Iedere burger die in Nederland woont en een BSN-nummer heeft, is ook verplicht ingeschreven bij een zorgverzekeraar en is ook bij een huisarts ingeschreven en is zo verzekerd van medische zorg.

Voor de groep ongedocumenteerde vreemdelingen is dit heel anders: ze hebben geen BSN-nummer, kunnen zich ook niet inschrijven bij een zorgverzekeraar en kunnen zich ook niet (zoals andere burgers van Nederland) registreren als vaste patiënt bij een huisarts. In feite worden deze kwetsbare mensen nog kwetsbaarder gemaakt, doordat ze geen toegang hebben tot medische zorg, mochten ze ziek worden. De Stichting GIL is in 1995 opgericht om toegang tot medische zorg voor deze groep te waarborgen.

APOTHEEK en MEDICATIE

Verstrekking geneesmiddelen en Eigen Bijdrage receptregels 2022

Sinds 1 januari 2014 geldt er een Eigen Bijdrage per receptregel van €5,- voor onverzekerbare vreemdelingen.

Het betalen van dit bedrag veroorzaakt bij de onverzekerbare vreemdeling een belemmering voor het gebruik van medicatie.

Deze Eigen Bijdragen worden in Leiden voor een groot deel betaald door Stichting GIL.

Voor de financiering hiervan is Stichting GIL afhankelijk van giften, subsidies en donaties.

In 2022 heeft Centraal Apotheek Leiden de volgende kosten gemaakt aangaande de Eigen Bijdragen.

2022	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	totaal
Eigen bijdrage	340	360	355	230	355	415	250	305	330	320	275	280	€3815
Recept-regels	68	72	71	46	71	83	50	61	66	64	55	56	763
Aantal patiënten	22	25	22	19	24	24	23	22	21	20	21	17	Zie tekst

In de tabel is aangegeven hoeveel receptregels het betrof en aan hoeveel patiënten deze zijn afgeleverd. Het totale jaarbedrag in 2022 was 3815 Euro; in 2021 was dit bedrag 4770 Euro. Dit is exclusief receptregels voor weekmedicatie (baxter). Hiervoor geldt geen Eigen Bijdrage. Er zijn *vijf* patiënten die in 2022 medicatie via een Baxterrol kregen. In 2021 betrof dit twee patiënten.

In 2022 is aan *78 verschillende patiënten* één of meerdere geneesmiddelen verstrekt. In 2021 ging het om 75 patiënten. Een vergelijkbaar aantal.

Wel is het aantal receptregels duidelijk verschillend. 763 in 2022 en 954 in 2021.

De indicatie van de geneesmiddelen is divers.

Aandeel psychofarmaca (ATC N05 en N06) in 2022: 369 receptregels. In 2021 waren dit 441 receptregels.

TANDARTSENZORG

Terugblik

In augustus 2017 is de tandarts van Stichting GIL gestart met de ontwikkeling van een pilot t.b.v. een structurele organisatie van tandheelkundige zorg voor ongedocumenteerden, dus onverzekerbare, vreemdelingen. Een projectplan werd opgesteld en aan diverse instellingen is subsidie gevraagd. Door een bijdrage voor de pilot van het Diaconaal Centrum de Bakkerij, de LMW en de gemeente Leiden kon de pilot van start gaan. Door toezegging van 2 andere subsidiegevers (Fonds 1818 en Druckerfonds) kon het project na de evaluatie van de pilot voortgang vinden. Bij een tussentijdse evaluatie bleek het aanbod van tandheelkundige zorg te voorzien in een behoefte en naar wens te verlopen.

In 2022 werd, in samenwerking met Dokters van de Wereld, een gezamenlijke subsidieaanvraag ingediend en verkregen (bij Fonds 1818) voor de mondzorg in Leiden.

Op 2 november 2022 stond de Tandartsenbus van Dokters van de Wereld op de Kaasmarkt en konden ongedocumenteerden en mensen die tandartsenzorg niet kunnen betalen, daar terecht. Het Leids Dagblad besteedde hier 3 november een groot artikel aan. Ook de directeur van Dokters van de Wereld (Jasper Kuijpers) was deels aanwezig die dag, evenals verschillende bestuursleden van Stichting GIL.

Werkzaamheden 2022

Door de coronacrisis heeft de tandarts (Leo Broeckhuysen- tevens lid van bestuur van Stichting GIL) een andere werklocatie moeten zoeken en is hij gaan werken in de praktijk "Leidse Hout Tandartsen" van collega Vincent Groeneveld. De tandarts werkt daar één maandagochtend in de maand en is daar op 31 mei 2021 begonnen.

Helaas kon de tandarts niet bij de Leidse Hout Tandartsen blijven werken en werd in november uitgeweken naar de praktijk van collega N. van der Meent in Oegstgeest. Daar kon de tandartsarts helaas maar driemaal terecht.

Overzicht aantal verrichtingen/ consulten 2022

Er werden de volgende behandelingen verricht:

Tweevlaksvullingen:	6
Drievlaksvullingen:	3
Röntgenfoto's:	11
Extracties:	16
Uitgebreid tandsteen verwijderd:	6
Volledige prothese:	-
Partiële protheses:	2

NB: de protheses zijn vervaardigd door T.T.L.H. Reitsma.

Conclusie

Door de Coronacrisis en problemen met het vinden van een tandartsenpraktijk zijn er duidelijk minder verrichtingen dan in voorgaande jaren.

De huisartsen (niet praktiserend) die het informatie- en adviespreekuur bij de Bakkerij voor ongedocumenteerden bemensen hadden van tevoren bij iedereen een triage gedaan m.b.t. een eventuele Coronabesmetting en de tandarts vóór de behandeling nog eens.

Resultaat

De patiënten zijn tevreden, hebben door herstel van kauwfunctie een betere voedselintake. Voor sommigen betekent het de afname van chronische pijn, dus een toename van welbevinden. En als zeer belangrijk effect is de esthetische kant van een gaaf gebit; dat geeft een opening tot deelname aan het sociale leven.

De samenwerking met de verwijzende NGO's verloopt goed, medewerkers van 'de Fabel van de illegaal' en de diaconaal werker van Diaconaal Centrum 'De Bakkerij' weten de weg te vinden voor hulpvragende mensen. Bij acute spoedeisende hulpvragen kunnen zij een beroep doen op 1ste hulp van een tandarts via de spoeddienst van de Leidse tandartsen vereniging, de financiering daarvan neemt 'De Bakkerij' voor haar rekening.

Financiën

Bij de financiële uitvoering van dit project is Stichting GIL afhankelijk van fondsenwerving en particuliere giften via bijvoorbeeld collectes in de kerken. Hierbij is het van belang te weten dat de tandarts geen honorering vraagt, deze werkzaamheden om niet uitvoert. De uitgaven zijn daarmee beperkt tot de gemaakte kosten; zoals gebruik van instrumenten, assistentie, huur van de praktijk etc., onvermijdelijke kostenposten.

BUDDY

Stichting GIL, begeleidt in voorkomende gevallen ongedocumenteerden naar (poliklinische) spreekuren van medisch specialisten. Zo kan enerzijds de ongedocumenteerde bijgestaan worden bij het ondersteunen van de verwoording van zijn/haar medische klachten en de behandeling ervan en anderzijds kan Stichting GIL de regeling van het CAK (nogmaals) onder de aandacht brengen van de medisch specialist/het ziekenhuis.

<https://www.hetcak.nl/zakelijk/regelingen/onverzekerbare-vreemdelingen>

VERLOSKUNDIGE HULP

Zoals voorgaande jaren mochten wij ook in 2022 zorg bieden aan enkele kwetsbare zwangere vrouwen. In totaal betrof het 4 zwangere vrouwen.

De verloskundigenpraktijk Merenwijk biedt jaarlijks zorg aan ongedocumenteerde, dus onverzekerbare, zwangere vrouwen. Deze groep zwangeren is meestal kwetsbaar en heeft meer geïndividualiseerde zorg en begeleiding nodig. De verloskundige(n) benaderen dit meestal multidisciplinair door samenwerking met andere disciplines (De Fabel van Illegaal, Stevig ouderschap prenataal, voedselbank, SUN). De zorg behelst niet alleen het begeleiden van de baring. De zorg wordt als één geheel gezien, iedere vrouw heeft immers een eigen voorgeschiedenis en deze “bagage” heeft invloed op het gehele proces. Er zijn 4 factoren die een belangrijke rol spelen in het welzijn van een zwangere vrouw: financiën, emoties, relationeel en sociaal en waar rekening mee gehouden wordt.

De situatie kan heel complex zijn. Toch gaat de verloskundigenpraktijk Merenwijk tot het uiterste om een zo goed mogelijke stabiliteit te creëren voor moeder en de ongeborene met het doel dat na de geboorte de nieuwgeborene ook een “Kansrijke Start” tegemoet gaat.

De Stichting ‘FABEL VAN DE ILLEGAAL’

Al sinds 1995 draaien de medewerkers van Stichting De fabel van de Illegaal een wekelijks inloopspreekuur voor mensen zonder verblijfsrecht. Ook in 2022 functioneerde dat spreekuur, op maandag- en woensdagmiddag. Het spreekuur staat open voor iedereen in Leiden en directe omgeving die geen verblijfsrecht heeft en op zoek is naar advies en oplossingen voor problemen op het gebied van het leven in de illegaliteit. De bedoeling van het spreekuur is om een laagdrempelige nuldelijks voorziening te zijn waar mensen zonder papieren in vertrouwen kunnen praten. Zowel vluchtelingen als migranten zijn welkom op het spreekuur.

De Fabel van de Illegaal biedt steun op het gebied van:

- Medische zorg. Zoals het maken van afspraken bij huisarts en andere zorgverleners, bemiddeling bij onbetaalbare facturen voor reeds geleverde medische zorg.
- Aanvragen voor verblijfsrecht. Het zoeken naar advocaten, begeleiden van juridische procedures, financiering van kosten verbonden aan aanvragen,
- Onderdak en voor alle andere problemen die samenhangen met het leven in de illegaliteit.

Omdat De fabel van de Illegaal zich richt op iedereen zonder verblijfsrecht in Leiden en directe omgeving, hebben de medewerkers een goed beeld van de doelgroep en hun problemen. Dat maakt de medewerkers van De fabel van de Illegaal bij uitstek deskundig op het gebied van mensen zonder verblijfsrecht, en zij dragen op die manier bij aan het bereiken van de doelstellingen van Stichting GIL.

SAMENWERKING

Stichting GIL werkt met meerdere instellingen en organisaties samen om haar doelstelling te verwezenlijken. De belangrijkste zijn: SUN, Diaconaal Centrum De Bakkerij te Leiden (waar het informatie en adviespreekuur en de vergaderingen plaatsvinden), “De Fabel van de Illegaal” en de landelijke organisatie “Dokters van de Wereld”. Met deze laatste organisatie werd een gezamenlijke subsidieaanvraag/fondsenwerving t.b.v. lopende projecten (zoals de tandartsenzorg) en mogelijk nieuwe projecten (zoals Seksuele en Reproductieve Gezondheidszorg) ingediend en verkregen.

OVERLEG EN COMMUNICATIE BESTUUR

In 2022 vergaderde het bestuur van de Stichting GIL 3 keer.

Daarnaast worden actuele vragen en problemen m.b.t. de toegang tot zorg van ongedocumenteerden via de mail opgelost. De vergaderingen dienen vooral ter afstemming van beleid en de activiteiten van individuele bestuursleden.

I.v.m. het verwezenlijken van de Doelstelling van Stichting GIL woonden Leden van Stichting GIL vergaderingen bij van het L.O.O. (Leids Ongedocumenteerden Overleg); het C.O.O.L (Comité Opvang Ongedocumenteerden Leiden) en het Von Münchhausen overleg.

SYMPOSIUM i.v.m. VIERING 25-JARIG BESTAAN

Al was Stichting GIL als werkgroep al eerder actief, de stichtingsakte is gedateerd 25 maart 1995. Om aandacht te geven aan het 25-jarig bestaan, werd besloten een symposium te organiseren met de bedoeling om daarmee meer bekendheid te krijgen niet alleen voor Stichting GIL zelf, maar vooral voor de problemen waarmee ongedocumenteerden te maken krijgen.

Samenwerking werd gezocht en gevonden met het districtsbestuur van de artsenorganisatie KNMG. In overleg met de sprekers werd de datum vastgesteld op 12 mei 2020. Helaas kon door de Covid19-pandemie het symposium niet doorgaan, noch in 2020, noch in 2021.

In 2022 was de situatie zodanig verbeterd dat het symposium alsnog kon worden georganiseerd en uiteindelijk ook is gehouden op 10 mei 2022 onder de titel: **“Zonder verblijfsrecht en ziek een hele zorg!”**.

Publiciteit:

Om ons doel te bereiken is geprobeerd een breed publiek te interesseren voor het symposium. Met behulp van het bestuur van district V van de KNMG werden middels een vooraankondiging en een definitieve uitnodiging alle artsen in ons district, die lid zijn van de KNMG, bereikt. Daarnaast is met hulp van N. Kleingeld van Stikstofstudio een poster, uitnodigingen, een flyer en een telefoonkaartje ontwikkeld. Tevens is met haar hulp een boekje over het symposium samengesteld.

De posters, flyers en uitnodigingen werden breed verspreid, met name onder de Sociale Wijkteams in Leiden, de club- en buurthuizen en poliklinieken van de ziekenhuizen. Kort voor het symposium is er nog een persbericht uitgegaan dat in een aantal lokale media is verschenen.

Het symposium:

De inhoud van het symposium bevatte vijf voordrachten van betrokken professionals en één interview met een ervaringsdeskundige.

Begonnen werd met aan te geven wat de doelstelling van Stichting GIL precies is en welke rol het wil spelen in de zorg voor ongedocumenteerden.

Het interview met de ervaringsdeskundige was een indrukwekkend verhaal van een 20 jaar durende gang door de Nederlandse bureaucratie alvorens tot erkenning van het recht op verblijf is overgegaan.

Twee van de vijf voordrachten gingen in op het centrale probleem van wat goede gezondheidszorg voor ongedocumenteerden is en de daarbij horende dilemma's. Eén voordracht behelsde de rol van Stichting GIL als voorziening voor publieke gezondheidszorg, vergelijkbaar met die van de Hecht. Een andere voordracht gaf inzicht in de administratieve afhandeling van de zorgkosten van ongedocumenteerden. Na afloop van iedere voordracht was er mogelijkheid tot het stellen van vragen waar ruimschoots gebruik van werd gemaakt.

In totaal hebben circa 75 mensen deelgenomen aan het symposium. Tot ons grote genoegen bleek uit de presentielijst, dat onder de deelnemers vertegenwoordigers waren van allerlei maatschappelijke geledingen die op de een of andere manier te maken hebben met hulpverlening aan ongedocumenteerden. Uiteraard een aantal artsen met een zeer diverse achtergrond, maar ook maatschappelijk werkenden, beleidsmedewerkers van gemeente en rijksoverheid, vertegenwoordigers van diverse organisaties binnen Diaconaal Centrum De Bakkerij, journalisten etcetera.

Evaluatie:

De schriftelijke evaluatie leverde een uitgesproken positief beeld op van het symposium.

De waardering voor de sprekers varieerde op een schaal van 1 tot 5, van 3,7 tot 4,6.

Het geheel van het symposium werd (op een schaal van 1 tot 10), gewaardeerd met een 7,9.

De conclusie mag zijn dat wij een zeer gewaardeerd symposium hebben georganiseerd waarbij een groot aantal geledingen in de maatschappij die op de een of andere manier te

maken hebben met de zorg voor ongedocumenteerden, zijn bereikt. En dat was het doel van deze avond.

Financiën/sponsors:

Het moge duidelijk zijn dat het organiseren van dit symposium gepaard is gegaan met het maken van de nodige kosten. Stichting GIL heeft geen reguliere inkomsten en is afhankelijk van donaties en sponsors. Tot ons grote plezier bleken, naast de gemeente Leiden, een aantal fondsen in Leiden e.o. bereid om ons initiatief financieel te ondersteunen. Onze dank gaat uit naar de gemeente Leiden, Fonds 1818 en de Stichting H.L. Druckerfonds.

DONATEURS

Zonder giften, donaties en subsidies is het werk van Stichting GIL niet mogelijk. Stichting GIL wil alle donateurs bij deze hartelijk bedanken en is hen zeer erkentelijk. In 2022 ontving Stichting GIL donaties van een tiental particulieren, H.L. Druckerfonds, Fonds 1818, Diaconaal Centrum de Bakkerij, Diaconie van de protestante gemeente Leiden, Diaconie protestante kerk Zoeterwoude en de Fred-foundation. Tevens werd samen met "Dokters van de Wereld" een gezamenlijke subsidieaanvraag ingediend en verkregen t.b.v. mondzorg/ tandartsenzorg en SRH (Sexual Reproductive Health). Omdat Dokters van de Wereld de Hoofdaanvrager is, en daarmee de financier van deze projecten, zijn deze gegevens niet in het financiële jaarverslag van Stichting GIL opgenomen.

WEBSITE

Stichting GIL heeft een website; www.gil-leiden.nl

FINANCIËN

Financieel jaarverslag 2022. Hiervoor wordt naar bijlage verwezen.

BIJLAGE

Financieel jaarverslag 2022

Inkomsten en uitgaven Stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden Jaar 2022.